1938 ий
27
ЙАНВАРЬ
№ 9 (392)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-шамыч, ушныза!

Рвэзэ коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

СЎРЭТЫШТЭ (шола гыч пурлашкэ): СССР Совнарком Прэдсэдатэль **В. М. МОЛОТОВ** йолташ, СССР Совнарком прэдсэдатэльын замэститэльжэ-шамыч: **В. А. ЧУБАРЬ, А. И. МИКОЙАН** йолташмыт. СССР Совнарком прэдсэдатэльын замэститэльжэ да Совэт Контроль Комиссий прэдсэдатэль **С. В. КОСИОР** йолташ.

ПЭРВОЙ СОЗЫВ СССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫН ПЭРВОЙ СЭССИЙЖЭ

СОЙУЗ СОВЭТ ДЭН НАЦИОНАЛЬНОСТЬ СОВЭТЫН 1938 ИЙ 15 ЙАНВАРЬЫСЭ ПЫРЛЬА ЗАСЭДАНЬЫШТЫШТ

СССР Совнарком Прэдсэдатэль дэпутат

В. М. МОЛОТОВЫН ойлымыжо

(СССР Совнарком Прэдсэдатэль МОЛОТОВ йолташ лўмэш кужу жап совым кырат. Чыланат шогалыт. Йўк-шамыч шоктат: „Совнарком Прэдсэдатэль Молотов йолташлан ура!“ Рўжгэ сово кырымаш. Йўк: „Ура!“).

Йолташ-шамыч, мэ кызыт кугу вопрос нэргэн каҥашэна, вэт паша мэмнан Конституцийлан, мэмнан тўҥ законлан касатла. Конституцийын посна статьалашкыжэ йужо вашталтыш дэн йэшартыш-шамычым ыштымэ нэргэн Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт дэн Калык Комиссар-шамыч Совэтын тланда утвэрдитлаш пумо пунчалышт, тўҥ шотышто, организационно-административнэ вопрос-шамычлан касатлат, но нуно ик мыньар ушэмысэ рэспублик-шамычын кöргыштö административнэ дэлэньышкышт вашталтышым пуртат, общэсойузно государствэннэ аппаратлан касатлат да Ушэмысэ калык-шамычын илыш интэрэсыштлан логалыт.

РСФСР штэ, Украиныштэ, Укбэкистаныштэ Казахстаныштэ да Бэлоруссийыштэ административнэ дэлэньым да йатыр у область ыштымым касатлышэ вопрос-шамыч **Горкин** йолташын докладыштыжэ да рэспубликласэ прэдставитэль-шамычын выступлэньыштыштсиштышын ончыкталтынат.

Мый общэсойузно орган-шамычын пашашт дэнэ да у общэсойузно Наркомат-шамычым ыштымаш дэнэ кылдалтшэ вопрос-шамычэш шогалам.

Ушэмын 1924 ийыштэ приниматлымэ пэрвой Конституцийжэ почэш мэмнан дэнэ 12 наркомат дэн Государствэннэ плановой комиссий ышталтынит ыльэ. Туддэч вара элын илышыштыжэ шукыжо вашталтын, государствэннэ пашан кумдыкшо шукылан кугэмын. Кызыт Вэрховный Совэтлан пэҥгыдэмдашыжэ пумо пунчал-шамычым приниматлэн, мэмнан дэнэ Калык Комиссар-шамыч Совэт составыштэ 26 наркомат, комитэт дэн постойаннэ комиссий-шамычын вуйлатышышт, тидэ шотышто Госплан дэн Совэт Контроль Комиссий вуйлатышэ-шамыч лийыт. Тидын дэч посна, Калык Комиссар-шамыч Совэт пэлэн эшэ 9 общэгосударствэннэ организаций уло, нуно вик тудлан подчиньатлалтыт. Тыштэ чылаштыжат калык озанлыкын да культур строитэльствын пэш кугун кушмашышт вэлэ огыл, но тугак элын войэннэ оборонно задачыжэ-шамычын кушмыштат, да тидлан чылажланат соотвэтствоватлышэ, государствэннэ вуйлатымаштэ эрэак у организационно формым нэизбэжнэ трэбоватлышэ утларак кугу диффэрэнциацийын потрэбностьшо ончыкталтын.

Мэмнан озанлык мыньар писын кушкэш, да тидэ шотышто мэмнан задачэ-шамыч мыньар кумдаҥыт, мутлан, тыжэчынат койэш. Мэмнан Конституцийым VIII-шэ Всэсойузный Совэт Сйэздын пэҥгыдэмдымыжэ дэч вара идалык утларак вэлэ эртэн, а мэ кызытак ушэмысэ рэспубликлаштэ, тугак общэсойузно государствэннэ аппаратыштэ йатыр организационно-административнэ мэрым эртараш кўлэшлык ончылно шогэна.

Мэмнан индустрий тидэ ийлаштэ могай кугу кор ным эртэн, чылалан палэ. Утларакшым тидэ нэлэ промышлэнностьышто койэш, тудо калык озанлыкын чыла моло отрасльжэ дэч ончылно кайэн. Садлан кöра, Наркомтьажпром, тужэчын машиностройэньым ойрымо дэч ончыч, индустрийын писын вийаншэ пэш шуко отрасль-шамычан путырак кугу организаций лийын. Кызытат, Наркомтьажпром гыч машиностройэньым ойырымо дэн Машиностройэньэ Калык Комиссариатым ыштымэ дэч варат, кызытат Наркомтьажпром—эн кугу промышлэннэ Наркомат, путырак шуко да тидын годымак шуко тўрлö продукцийым пушо Наркомат.

Писын кушшо машиностройэньын умбакыжат вийан кушмаштыжэ калык озанлыкын чыла отрасльжэ-шамыч заинтэрэсованнэ улыт да, тудым кызытсэ условийыштэ лўмын ыштымэ Наркомат полшымо дэнэ гына чын организоватлаш лийэш, тидын дэнэ кэлшыдэ ок лий. Тидын вэрч тыгый цифр-шамыч ойлат. Кок вичийаш—пэрвой дэн кокымшо вичийаш жапым вэлэ налаш гынат, тидэ жапыштэ гына, вэс сэмынжэ—1928 ий гыч, Совэт Ушэмыштэ машиностройэньэ 13,5 пачаш кушкын. А тэ палэда, тэхничэский рэконструкцийын потрэбностьшо-шамыч альэ йатырак шукталтын огытыл, да нинэ потрэбность-шамыч умбакыжат писын кушкыт. Чынжым мэмнан кызытак машиностроитэльнэ типан кок кугу комиссариатна уло. Эн ончычак, обороно промышлэнность Калык Комиссариат нэргэн каласыман,—тидэ, тугайак, тўҥ шотышто, машиностроитэльнэ комиссариат. Тудо мэмнан Конституцийым приниматлымэ годымак, идалык дэч изиш утларак ожно ышталтын, но тудо кызытак паша дэнэ уто дэнат, манаш лийэш, нагрузитлалтын. Тудо Йошкар Армий дэн флотлан кўлэш машина дэн оборудованьым пуа да, моло, утларакшым машиностроитэльнэ продукцийым шагал огыл ыштэн луктэш. Тугэ гынат, мланна лўмын машиностройэньэ Наркоматым ышташна вэрэштын, вэт тэхниклан, машиналан, станок-шамычлан мэмнан потрэбностьна ограничэннэ огыл. Адакшым, моло общэсойузно да ушэмысэ-рэспублик наркомат-шамыч, тугак вэрысэ промышлэнность наркомат-шамычат шагал огыл машина дэн тўрлö оборудованьым ыштэн луктыт манын ушэштарэм. Мэмнан элыштэ тэхничэский рэконструкцийым умбакыжым эртарымаштэ вўдэн каймэ вэрым ындэ ик мыньар тылзэ ожно ыштымэ Наркоммаш налын шога. Наркоммашым ыштымэ нэргэн пунчалым Вэрховный Совэт одобритла манын мэ шонэна. **(Сово кырымаш).**

Вэрховный Совэтлан пэҥгыдэмдашыжэ пумо прэдложэньылаштэ ойлалтшэ кокымшо Наркомат,—тидэ Заготовко Калык Комиссариат.

СССР Ушэм СНК пэлэнсэ йал-озанлык Заготовко Комитэт кызыт улмо шотыштыжат — тидэ тичмашынак умылымо наркомат типан организаций. Тудын шкэнжын рэспубликысэ органажэ-шамыч, край дэн областьысэ, тугак районысо органжэ-шамычат улыт. Чынжым, тидэ кугу общэсойузный наркомат, туд-

(УМБАКЫЖЭ 2-шо МОГЫРЫШТО).

17

ПЭРВОЙ СОЗЫВ СССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫН ПЭРВОЙ СЭССИЙЖЭ

СОЙУЗ СОВЭТ ДЭН НАЦИОНАЛЬНОСТЬ СОВЭТЫН 1938 ИЙ 15 ЙАНВАРЬЫСЭ ПЫРЛЬА ЗАСЭДАНЬЫШТЫШТ

СССР Совнарком Прэдсэдатэль дэпутат

В. М. МОЛОТОВЫН ойлымыжо

УМБАКЫЖЭ

лан, тэ палэда, паша ситышын уло.

Заготовко шотышто задачэ-шамычын кушмашышт мэмнан йал озанлыкын кöлталтмыжэ дэнэ кылдалтын. Пэрвой дэн кокымшо вичийаш жапыштэ, рашрак ойлымаштэ п ы т а р т ы ш 9 ийыштэ йал озанлык заготовко - шамычын кушмашыштым ончыктышо факт-шамычым налына. Тидэ жапыштэ пырчэ заготовко 2,5 кана кушкын, сакыр ушмэн да парэнгэ заготовко 2 кана шукэмын, хлопок заготовко 3 кана кушкын.

Ындэ, кунам мэмнан урожай писын кÿшкö кайаш т ÿ н г а л ы н, вэт колхозно строй шкэнжын пэрвой кÿйын шушо саскажым конда, кунам колхоз дэн совхоз-шамыч йол ÿмбак шогалыныт, чумыр йал озанлык, тугак живодноводчэский продукций кушмаштэ нуно шкэнышттым кÿлэшынак ончыктат. (Сово кырымаш).

Колхозник-шамыч зажиточно илышым ыштымэ кугу задачым колхоз-шамыч сэнгымаш дэнэ шукташ тÿнгалыныт. Пэнгыдэ колхоз-шамыч да зажиточно колхозник-шамыч — тыгай факт-шамычын писын кушмашышт мэмнан шинча ончылнына эртэ. Тыгай колхоз-шамыч государствэннэ нуждамат эшэ сайрак обэспэчитлэн кэртыт. Калык-шамыч снабжатлымэ, мэмнан промышлэнностьын снабжатлымэ, государствын шуко эн важнэ потрэбностьышлан кÿлэшан тÿнг продукт-шамычым йамдылымаш—тидэ кажнэ кэчын кушшо, эрэ утларак сэрйозно лийын шогышо паша. Ушэмын путырак кугу тэрриторийыштыжэ йамдылымаш пашам организоватлымаш—сложно, кугу паша. Тидэ пашаштэ мэмнан альэ шагал огыл кугу ситыдымаш-шамыч улыт. Йамдылымаш пашам организоватлымым вашкэрак сайэмдымаш чумыр государствын интэрэсшэ, йал озанлыкын шканжэ интэрэсшэ, колхоз дэн колхозник-шамычын интэрэсышт. Тидэ пашам кÿлэшынак сайын шындэн кэртшэ, шкэнжын вэрысэ дэн цэнтральный аппаратшым сайэмдэн кэртшэ, чумыр заготовко пашам шуктымэ вэрч отвэчатлышэ Наркомат кÿлэш. Наркомзагын ыштымэ нэргэн прэдложэньым пумаш тидын дэнэ умылталтэш.

Ындэ Государствэннэ Банк дэк куснэм.

Мэмнан Государствэнный Банк—тидэ путырак кугу организаций, тидэ областьыштэ тыгай организаций ик государствыштат укэ. Чыла рэспубликыштэ, край дэн областьыштэ, чыла районышто сэмынак Госбанкын шкэнжын учрэждэньыжэ уло. Тидэ—мэмнан финансэ систэмын путырак кугу, кумдан шарлышэ аппаратшэ. Тудын пашажэ калык озанлыкын кушмашыжлан, утларакшым торговльо паша кушмашлан, товарооборотым шарымашлан, оламат, тугак йалымат промышлэннэ да продовольствэннэ сату дэнэ снабжатлымылан пэрвостэпэннэ значэньан лийын шога. Калык озанлыкын кушмашыжэ дэнэ пырльа, ола дэн йалысэ шэмэр-шамычын потрэбностьышт писын кушмо дэнэ пырльа, Государствэннэ Банкын задачыжэ-шамычат кушкыт.

Тидэ областьыштэ пытартыш ийлаштэ мо лиймым мэ ик мыньар цифр гыч ужын кэртына.

Банкын калык озанлык дэнэ расчотшым гына, банк кöргысö расчот дэч посна налаш гын, пытартыш 8 ийыштэ Государствэннэ Банк оборотшо 13 кана кушкын. 1928-29 ийыштэ Госбанкын калык озанлык д-нэ расчотшо 176 миллиард 662 миллион 219 тÿжэм тэнгэ ыльэ, а 1936 ийыштэ тудо 2 триллион 115 миллиард 793 миллион 886 тÿжэм тэнгэ лийын.

Государствэннэ Банк пашан масштабшэ тыгэ кушкын.

Государствэннэ Банк мэмнан дэнэ традиций почэш, тошто сэмын, финансэ Наркомат кöргысö ик организацийлан шотлалтэш, пуйто тудын посна самостойатэльнэ значэньыжэ укэ, пуйто тудо самостойатэльнэ крэдитно финансовый организаций огыл. Чынжым, тидэ, конэчнэ, йöршэш тыгэ огыл.

Вэс могырым, Финансэ К а л ы к Комиссариатын шкэнжын паша масштабшат путырак чот кушкын да кажнэ ийын умбакыжат кушкэш. Тидын нэргэн мэмнан государствын бÿджэтшэ кушмаш нэргэн данный-шамыч пэш раш ойлат.

Мэмнан чумыр, бÿджэтым вэс сэмынжэ ушэмысэ дэнэ пырльа, рэспубликысэ да вэрысэ бÿджэтлагэ налаш гын, тыгай сÿрэтым ужына. 1928-29 ийыштэ тидэ мэмнан бÿджэт 7,5 миллиард тэнгэ ыльэ, а эртышэ 1937 ийыштэ тудо, прэдваритэльнэ шотлымо почэш, 101 миллиард тэнгэшкэ шуын, вэс сэмынжэ тидэ 9 ий жапыштэ 13 кана кушкын. (Сово кырымаш).

Мэмнан дэнэ государствэннэ, рэспубликысэ да вэрысэ бÿджэт-шамычын тыгэ писын кушмашышт ок лий ыльэ гын, Государствэннэ Банк крэдитнэ оборот-шамычын тыгэ писын кушмашышт ок лий ыльэ гын, кудын нэргэн мэ кызыт ойлэна, тидэ чылажат пытартыш ийлаштэ ыштымэ нарэ, мэмнан озанлыкна, мэмнан культурно строитэльствына тыгэ писын кушкын огыт кэрт ыльэ да элын оборонажо тыгэ писын пэнгыдэм ок кэрт ыльэ.

Государствэннэ бÿджэт да Государствэннэ Банкын финансэ оборотшо-шамыч мэмнан дэнэ Совэт элыштэ мо лиймым простой цифр дэнэ, чын ситышынак солиднэ, ситышынак внушитэльнэ, ситышынак авторитэтнэ цифр-шамыч дэнэ вошгончышышто сэмын ончыктат.

Тыжэчын, йолташ-шамыч, йужо организационно вывод-шамычым ышташ кÿлэш. Мэ Государствэннэ Банкын оборотшым изэмдаш огына шоно, а нуно умбакыжым кушкышт манын шонэна. Мэ мэмнан бÿджэтымат изэмдаш огына шоно, а государствын кушшо потрэбностьшым кÿлэш сэмын финансироватлэн, калыкын кушшо потрэбностьшым адакат сайрак обэспэчитлэн, ончыко испытаннэ корно дэнэ кайнэна. Садлан, тыгай важнэ финансэ организацийлан — Государствэннэ Банклан утларак самостойатэльностьым пумо нэргэн вопрос лэктэш. Госбанкым вик Совнаркомлан подчиньатлэн, тудын вуйлатышыжлан Калык Комиссар-шамыч Совэтыштэ Калык Комиссар права шот дэнэ рэшайушо голосым пуэн, Государствэннэ Банкым Финансэ Калык Комиссариат дэч ойыраш, тудлан кÿлэш самостойатэльностьым пуаш, да тидын дэнак, тудын ÿмбак Ушэмыштэ крэдитнэ пашам вуйлатымэ вэрч кугу отвэтствэнностьым пыштыш кÿлэшлык тыжэчын лэктэш. Тидэ чылажат, Вэрховный Совэт мэмнан прэдложэньынам, чын да кызытсэ жаплан кÿлэшан сэмын шотлэн одобритла, манын шонаш позволятла. (Сово кырымаш).

Умбакыжэ, эшэ ик у Наркоматым ыштымэ, войэннэ тэнгыз флот паша Калык Комиссариат ыштымэ нэргэн. Тидэ путырак важнэ да путырак кÿлэш вопрос манын признатлыдэ ок лий. Мэмнан ындэ 4 войэннэ-тэнгыз флот уло: Балтийский, Шэм тэнгызысэ, Сэвэрнэ да Тихоокэанский. Ик элан, пуйто, шагал огыл, вэт адакшым, мэмнан тэнгыз флот-шамычын йужо окэан дэн нэпосрэдствэннэ отношэньыштэ уло. Но тэнгыз флот строитэльствылан мэ кÿлэшынжак пытартыш ийлаштэ гына пижын кэргын улына. Ындэ Балтийский флотат, Шэм тэнгызысэ флотат, Сэвэрнэ да Тихоокэанский флотат вэликий Совэт дэржавылан кÿлэш сэмынак кушкаш тÿнгалыныт. Нуно кызытэш альэ тыгыдырак у йэдэниц-шамыч дэнэ вийан йэшаралтыт, а йужо у заводым ыштэн шуктэна гын,—а нуным вашкэрак ыштэн шукташ тыршэна,—вара мэмнан флот-шамычнам писынрак да тунамак куатлэ тэнгыз йэдиницэ-шамыч дэнэ йэшараш тÿнгална. (Рÿжгэ сово кырымаш).

Мэмнан эн кугу да тудын границыжым пэш кужу кутыш ужашыштыжэ тэнгыз-шамыч авырат, мэ тидым шотыш налшаш улына да тидэ мэмнан флот пэнгыдэ, вийан лийшаш манын эрэак мланна шиштэра. (Рÿжгэ сово кырымаш). Тидын нэргэнак капиталистичэский дэржавэ-шамычат пытартыш ийлаштэ путырак кугу войэннэ-тэнгыз строитэльствым шарымышт дэнэ мланна шиштэрат. Мэ тидэ факт дэкат равнодушно лийаш огына шоно, эшэ утларакшым, вэт импэриалистичэский дэржавэ-шамыч войэннэ-тэнгыз строитэльствыштэ гонкым коч ик мыньар организатлымэ шотышто нигузэат кэлшэн огыт кэрт. Мутлан, агрэссивнэ дэржавэ Йапоний тэнгыз вооружэньым ограничитлымаштэ кэч могай участвоватлымаш дэчат кышт отказыватла. Кызыт мартэат, чыла тÿрлö мэждународно конфэрэнций-шамыч лиймэ ÿмбачат,—мутлан тэнгыз вооружэньэ-шамычым ограничитлымэ вопрос-шамыч шотышто 1936 ийсэ Лондонысо конфэрэнцийым шарналтэна,—мэмнан дальнэ-восточно пошкудына—Йапонийлан—тэнгыз вооружэньыжым виизгдымаштэ ним могай ограничэньэ укэ. Мэ тидэ фактым шотыш налшаш огынал мо? Тэ, очиний, мэ тидэ шотым мэмнан пашаштына кÿлэш сэмынак шотыш налшаш улына манын каласэда. (Сово кырымаш).

Тэвэ вэс факт. 1936 ийыштэ фашистский Италий Лондонский конфэрэнцийыштэ формальнэ участвоватлэн гынат, тыгак тÿрлö сэрйозно огыл мотив-шамыч дэнэ тэнгыз вооружэньым ограничитлымэ нэргэн моло эл-шамыч дэнэ кэч могай соглашэньымат подписатлаш отказэн. А вэт кызыт Италий пÿтынь Срэдизэмнэ тэнгызыштэ бэсконтрольно озаланышаш вэрч прэтэндоватла, тидэ Совэт Ушэмын кугу интэрэсыжэ-шамычым тÿкыдэ кодэн ок кэрт. Мэ тидэ фактымат шкэнан рэшэнийыштына шотыш налдэ кодшаш улына мо? (Сово кырымаш).

Фашистский Гэрманий морской соглашэньым подписатлэн манын ойлат, но тидэ подпись мом шогымыжым мэ альэ ончалшаш улына. (Воштылмаш, сово кырымаш).

Кэч могай случай годымат, мэмнан вийан войэннэ-тэнгыз флотна лийман, тидын нэргэн чылажат ойлат. (Сово кырымаш).

Мэ тыгэ шотлэна: тÿнгжö мэмнан государствэнный корабль чоткыдо да куатлэ лийжэ, а тудо, мэ шинчэна, чоткыдо да адакат кугун чоткыдэмэш. (Рÿжгэ сово кырымаш). Мэмнан совэт строй куатлэ да адакат пэш куатлэ лийаш шона, тушман-шамычлан нэприступно лийаш шона. (Рÿжгэ, кужу жап сово кырымаш). Тыжэчын мэ выводым ыштэна, мланна вийан Йошкар Армий кÿлэш да мланна вийан войэннэ тэнгыз - флот кÿлэш. (Кужу жап сово кырымаш). Куатлэ совэт дэржавын, тудын интэрэсшылан кэлшышэ, мэмнан кугу пашалан достойно улшо, тэнгыз да окэанский флот лийман. (Кужу жап сово кырымаш).

Тидлан вэрч тидэ флотым тудын сложно тэхничэский основныжэ дэнэ, тудын куатлэ тэнгыз артиллэрийжэ дэнэ, тудын совэт флотлан кэлшышэ достоинствэн улшо тэнгыз авиацыжэ дэнэ организоватлымаш вэрч (рÿжгэ сово кырымыш) да шуко чотан квалифицированный морьак дэн тэнгыз тэхник-шамычым совэтски воспитатлымаш вэрч у Наркомат кÿлэш, войэннэ тэнгыз флотын Наркоматшэ кÿлэш. (Сово кырымаш).

Мэмнан Йошкар Армий кушкын, лач тидланак тыштат тудым умбакыжэ пэнгыдэмдашлан, тидым умбакыжэ тэхничэский шотышто оснащатлашлан кэчын ыштымэ пэш кугу паша кÿлэш, родиналан прэданнэ улшо йошкар армэйэц дэн командир шамычым большэвистски воспитатлаш йатыр сайын ыштымэ паша кÿлэш, лач тидланак, чыла тидэ пашам вуйлатымаштэ Йошкар Армий ончылно пэш кугу задачэ-шамыч улыт, а войэннэ-тэнгыз флот спэциальный да тидэ жапыштак шкэ дэкыжэ вийан ончалмашым трэбытла, мэ оборонo Наркомат дэнэ пырльа войэннэ - тэнгыз флотын Наркоматшэ кÿлэш

(МУЧАШ 3-шо МОГЫРЫШТО).

ПЭРВОЙ СОЗЫВ СССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫН ПЭРВОЙ СЭССИЙЖЭ

СССР Совнарком Прэдсэдатэль дэпутат В. М. МОЛОТОВЫН ойлымыжо

МУЧАШ

манын шотлэна. (Рўжгэ сово кырымаш).

Мэмнан задачына Совэт Ушэмын сухопутно границэ дэнэ тэҥгыз сэрласэ обороно пашам адакат кўшкӧ кӧлталаш. Мэмнан морьак-на-шамыч шкэ задачыштым чэсть дэнэ шуктат манын, а Наркомфлот вийан Совэтский Войэнэ тэҥгыз флотым ыштымаштэ пэҥгыдын да нойыдэ ышташ тўҥалыт манын ўшанэна. (Кужу жап сово кырымаш).

Пытартышлан, дэпутат йолташ-шамыч, тланда утвэрдитлаш пумо прэдложэньэ-шамыч гыч иктыжэ шотыштӧ эшэ ик мыньар мут уло,—Конституцийын 49 статьйашкыжэ йэшартыш нэргэн. Тидэ статьйашкэ кушто кўлэш тушто войэнэ положэньым ыштымэ вопрос нэргэн рэшатлаш Вэрховный Совэт Прэзидиумын праважэ шотыштӧ указаньэ йэшараш кўлэш нэргэн паша кайа.

Тэ шинчэда, импэриалистичэский агрэссор-шамыч могырым тўрлӧ провокаций ыштымаш шагал огыл лийын гынат, пытартыш ий лаштэ Совэт Ушэм ўмбак тўжвачын иктат нападатлэн огыл. Тидлан лийынак тидэ шотыштӧ ончыктымо мэроприйатьэ дэн посна рэшэньэ-шамычын кўлэшлыкшэ лийын огыл. Тугэ гынат, лийшаш осложнэний шотыштӧ иктаж мом мланна ончыч гоч ужын шогыман: тидланак, тидэ вопрос шотыштӧ лукмо прэдложэньэ умылымашан да пўтыньэк приэмлимый улэш манын мланэм тучэш. (Рўжгэ сово кырымаш).

Тэвэ, йолташ - шамыч, Конституцийыштэ вашталтыш-шамыч дэнэ кылдалтшэ вопрос-шамыч кудын нэргэн мый ойлышаш ылым.

Мэмнан Совэтский Конституций сай да тидланак калык тудым Сталинский Конституций манын лўмдэн. (Рўжгэ кужу жап чарныдэ сово кырымаш, чылан шогалыт, „Ура!", „Ура!", „Вийан лийжэ Сталин йолташ!" манын кычкырымаш).

Илыш всьожэ шкэ чэрэтшэ дэнэ, ончык кайа. Мэмнан эл кэчэ гыч кэчыш кушкын шога да у организационно формо-шамычым трэбуйта. Тыжэчак мэмнан Конституцийыш пуртымо вашталтыш дэн йэшартыш-шамыч лэктын шогат. Тидэ кўлэш. Тидэ тидлан кэлша: мэмнан совэт строй кушкэш, пэҥгыдэмэш да совэршэнствоватлалтэш.

Чыла тыштэ, кызыт мэмнан кидыштэ шэмэр-шамыч кидыштэ улшо пашан вийжым да значэньыжым мэ ужына,—чылаштыжат Лэнин-Сталин пашан кугу значэньыжым да куатлэ вийжым ужына! (Рўжгэ, кужу жап сово кырымаш, чылан шогалыт, „Ура!", „Вийан лийжэ Сталин йолташ!", Вийан лийжэ Молотов йолташ!" — манын кычкырымаш).

Дэпутат-шамыч дэнэ вашлиймаш

24 йанварыштэ 6 часлан Лэсной институтын актовый залжэ Йошкар-Оласэ избиратэль-шамыч дэнэ тэмын. Шоҥгыжо, самырыкшэ чыланат СССР Вэрховный Совэтын дэпутатыштшамыч вашлийаш погынэныт.

ВКП(б) Йошкар-Ола горкомын кокымшо сэкрэтарьжэ Кльонов йолташ погынымашым почо. Прэзидиумыш СССР Вэрховный Совэт дэпутат-шамычым кужун совым кырымаш дэнэ сайлышт.

Пэрвой мут СССР Вэрховный Совэт Сойуз Совэтын дэпутат ордэноносэц Игнатьйэв йолташлан пуалтэш. Игнатьйэв йолташ Молотов йолташын СССР Вэрховный Совэт Пэрвой Сэссийыштэ выступлэньыжэ нэргэн пэш раш умылтарэн пуыш.

—Молотов йолташын выступлэньыжым колыштмэк, мэ дэпутат-шамыч, калык коклаштэ пашам эшэ сайын ышташ, избиратэль-шамычын довэрийыштым оправдатлаш да йодмашыштым шуктэн шогаш шкэнан ончылан задачым шындэна,—манын Игнатьйэв йолташ шкэ выступлэньыжым пытара.

Мут дэпутат Кэльбэдина йолташлан пуалтэш. Кэльбэдина йолташ Пэрвой Созыв СССР Вэрховный Совэтын Пэрвой Сэссийжын важнэ рэшэньэ-шамычшым приниматлымэ нэргэн каласэн пуыш.

Трибуныш дэпутат комсомолка Толстова йолташ кўзыш.

—Мый Москош пэрвой кана мийэнам. Тидэ мыйын илышыштэ пэш кугу куанышым. Но эн чотшо мэмнам туныктышо да вождь Сталин йолташым ужымат, пэш кугун куанышым. Тидэ куанымашым нигузэ каласэнат ом сэнэ. Сталин йолташлан мый моло дэпутат-шамыч дэнэ пырльа пэш кужун совым кырышым. Тидэ мыйын илышыштэм пэш кугу пийал

Содэржатэльнэ рэч дэнэ ВКП(б) Маробком сэкрэтарь пашам шуктышо, дэпутат Жаднов йолташ выступатлыш. Жаднов йолташ СССР Вэрховный Совэтын йэдинствожо нэргэн, шошо агалан йамдылалтмаштэ шогышо задачэ-шамыч нэргэн каласкалыш.

СССР ЦИК дэн СНК-ын рэшэньым лукмышт почэш СССР Конституцийын йужо статьйашкыжэ вашталтыш дэн йэшартыш-шамычым пуртымаш

Дэпутат А. Ф. ГОРКИНЫН докладшэ гыч

Йолташ-шамыч, Чрэзвычайнэ VIII Всэсойузный Совэт Сйэзд СССР у Конституцийым приниматлымэ дэч вара СССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт дэн Калык Комиссар-шамыч Совэт пунчалым луктыныт, садын дэнэ да тугак йужо ушэм рэспублик - шамычын нунын составэш область - шамычым ыштымаш нэргэн вопросым шындымыштлан кӧра,—СССР Конституцийын йужо статьйашкыжэ вашталтыш дэн йэшартыш-шамычым пурташлан кўлэшлык лэктэш.

СССР Государствэнэ устройство вопрослан посвйащатлымэ, СССР Конституцийын II главажым изложитлымаш гыч мый тўҥалам.

СССР Конституцийын 14 статьйашгыжэ каласалтын, Совэт Социалистичэский рэспублик-шамыч Ушэмын вэдэнийышкыжэ тудын власть высший органышт да государствэнэ управлэнийын органышт гоч у край дэн область-шамыч образоватлымым, тугак ушэм рэспублик составышт у автономно рэспублик-шамыч образоватлымым утвэрдитлымаш" („Е" пункт) пура.

Конституцийын тидэ статьйаж дэнэ кэлшышын СССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт тўрлӧ жапыштэ РСФСР дэн УССР составыш пурышо дэн область-шамычым шэлэдымэ нэргэн ик мыньар пунчалым луктын.

СССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэтын край дэн областым шэлэдымэ нэргэн тидэ пунчалжэ-шамыч область совэт орган-шамычын вуйлатымашыштым район - шамыч дэк, прэдприйатьэ-шамыч дэк, МТС-шамыч дэк, колхоз дэн совхоз-шамыч дэк лишэмдышашлан, область совэт орган-шамычын вуйлатымашыштым утларак конкрэтныйым ыштышашлан озанлык дэн культур строитэльствын практичэский вопрос-шамычым сайын шинчыаш да писырак разрэшитлышашым обэспэчитлышашын кўлэшлыкшэ гыч лэктын.

Калык озанлык вийан кушмашыжэ, ола шамычын кушмашыжэ, йалыштэ, МТС дэн колхоз шамычын кушмашышт, шэмэр-шамычын культур дэн матэриальнэ обэспэчэнностьыт кушмаш, массын политичэский активностьшо дэн сознатэльностьшо нӧлталтмашыжэ,—тидэ чылажат совэт орган-шамыч вэлым вуйлатымашэ утларак кугу трэбоватэльностьым шындат. Вуйлатымаш задачэ-шамыч йатырак сложный лийын шогат.

Тугак социалистичэский строитэльствын чыла областьыштыжат кадр кушмаш гай пэрвостэпэннэ важный фактым палэмдаш кўлэш.

Область дэн крайым шэлэдымаш социалистичэский строитэльствын тўрлӧ участкылашкыжэ выдвигатлымэ у кадрын паша ыштымыштым куштылэмда. Область-шамыч шэлэдымэ годым ола, йал, прэдприйатьэ, колхоз-шамычын политик, озанлык да культур илышыштышт сложно политичэский задачэ-шамычым авалташ куштылгырак. Вэс могырым, область дэн крайым тыгэ шэлэдымаш совэт, озанлык да культур вуйлатымэ пашашкэ у кадрым утларак писын выдвигатлымашым обэспэчитла.

СССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэтын рэшэньыжэ дэнэ шэлэдымэ чыла край дэн областьын ойыртэмыштым чылажымак мый ом ойло. Мый нунын кокла гыч йужыштым характэризоватлымашэш гына шогалам.

Западнэ-Сибирский крайым Ново-Сибирский областьлан да Алтайский крайлан шэлмэ дэч ончыч крайын тэрриторийжэ 900 тўжэм квадратный километр ыльэ. Западно-Сибирский крайын составыштыжэ 122 район, 2.326 йал совэт ыльэ. Крайыштэ 6.330.000 йэҥ, тудын кокла гыч—1.900 миллион оласэ калык ыльэ. Западнэ-Сибирский крайын ўдымӧ площадьшэ 6.600.000 гэктар, тудын кокла гыч 5.400.000 гэктаржэ колхозын ўдымӧ площадьшэ да 1 миллион гэктар нарэ — совхозын. Край тэрриторийыштэ 1937 ий тўҥалтышыштэ 229 МТС ыльэ. Шэлмэ дэч ончыч Западно - Сибирский крайыштэ 7.350 школ, 65 тэхникум, 12 вуз ыльэ.

Крайым шэлмэкэ Новосибирский областьыштэ 57 район, 1257 йал совэт, 4 миллион нарэ калык шотлалтэш. Алтайский крайыштэ, Ойротский автономный область дэч посна, 55 район, 954 йал совэт шотлалтэш. Крайыштэ—2,3 миллион утла калык уло.

Западно-Сибирский крайым шэлаш мыньар кўлэшан улмыжо тышэч раш койэш.

Азово-Чэрноморский крайын тудым Ростовский область дэн Краснодарский крайлан шэлмэ дэч ончыч 182 тўжэм квадратнэ километр т э р р и т о р и й ж э ыльэ, тудо 133 районым, 1.212 йал совэтым ушэн шогэн; крайыштэ 6 миллион йэҥ нарэ шотлалтын, тудын коклаштэ 2.105.000 йэҥ оласэ. Азово-Чэрноморский крайын ўдымӧ площадьшэ 7,7 миллион гэктар, тудын кокла гыч колхоз-шамычын ўдымӧ мландышт 6 миллион гэктар да с вхозын 1400 тўжэм гэктар ыльэ.

Азово-Чэрноморский край тэрриторийыштэ 1937 ий тўҥалтышлан 291 МТС ыльэ.

Крайыштэ 4.829 школ, 83 тэхникум да 19 вуз ыльэ.

Азово-Чэрноморский крайым Ростовский область дэн Краснодарский крайлан шэлмэк, Ростовский область 2.821 тўжэм калыкан 61 районым да Краснодарский край, Адыгэй автономно область дэч посна, 2.993 тўжэм калыкан 66 районым ушэн шогат.

Нинэ край дэн область-шамычым у область-шамычлан шэлэдымашын чыла кўлэшлыкшэ дэн цэлэсообразностьшо ончыкташлан нинэ примэр-шамычат ситат.

РСФСР областной строитэльствыштэ тидэ вашталтышым ыштымылан кӧра СССР Конституцийын соотвэтствуйущий статьйашкыжэ вашталтыш дэн йэшартыш-шамычым пуртымашын кўлэшлыкшэ лэктэш.

Украинский Совэт Социалистичэский Рэспублик составышкат тугак у область-шамычым образоватлымэ.

УССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэтын область-шамычым тыгыдэмдымэ нэргэн пунчалжэ озанлык дэн культурный строитэльствэ вуйлатымашым сайэмдымэ задачэ дэнэ пырльа, тудын цэльжэ, Совэт границым пэҥгыдэмдымэ паша вуйлатымашым сайэмдашат виктаралтын. Тидэ пунчалым СССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт утвэрдитлэн.

УССР составыштэ у область-шамычым—Житомирский, Камэнэц-Подольский, Николайэвский дэн Полтавский область-шамычым образоватлымэ нэргэн прэдложэньэ СССР Вэрховный Совэтлан пэҥгыдэмдашыжэ пуалтэш. Тидлан кӧра, Вэрховный Совэтлан пэҥгыдэмдашыжэ СССР Конституцийын 23 статьйашкыжэ тыгайак вашталтыш-шамыч пуалтыт.

Пытартыш жапыштэ Узбэкский ССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт да Бэлоруский ССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт нинэ рэспублик-шамыч составыштэ область-шамычым образоватлымэ нэргэн пунчал - шамычым приниматлэныт.

(МУЧАШ 4-шэ МОГЫРЫШТО).

ПЭРВОЙ СОЗЫВ СССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫН ПЭРВОЙ СЭССИЙЖЭ

СССР ЦИК дэн СНК-ын рэшэньым лукмышт почэш СССР Конституцийын йужо статьйашкыжэ вашталтыш дэн йэшартыш-шамычым пуртымаш

Дэпутат А. Ф. ГОРКИНЫН докладшэ гыч

МУЧАШ

Узбэкский ССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэтын, Вэрховный Совэтыш пэнгыдэмдашлан пумо пунчалмыжэ почэш Узбэкский ССР-штэ тыгай областьшамычым образоватлымаш палэмдалтэш: Бухарский, Самаркандский, Ташкэнтский дэ Фэрганский. Тугак Хорэзмский округым Хорэзмский областыш прэобразоватлаш ончыкталтэш.

Бэлорусский ССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэтын, Вэрховный Совэтыш пэнгыдэмдашлан пумо пунчалжэ почэш Бэлорусский Совэт Социалистичэский Рэспубликыштэ тыгай область-шамычым образоватлымаш палэмдалтэш: Витэбский, Гомэльский, Минский, Могилэвский да Полэсский.

Казахский ССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт Западно-Казахстанский областым—Западно-Казахстанский да Гурьэвский область-шамычлан, Йужно-Казахстанскийым—Йужно-Казахстанский да Кзыл-Ординский областьшамычлан да Восточно-Казахстанский областым—Восточно-Казахстанский дэн Павлодарский областьшамычлан шэлмэ нэргэн пунчалым приниматлэн да тудым Вэрховный Совэтлан пэнгыдэмдашыжэ пуа.

Бэлорусский дэн Узбэкский ССР-лаштэ областьшамычым ыштымаш, Казахский ССР-штэ кызыт улшо область-шамычым шэлэдымаш нинэ рэспублик-шамычын да СССР-ын государствэнный устройство пашаштэ эн кугу мэроприйатьэ лийын шога.

Узбэкский ССР, Бэлорусский ССР да Казахский ССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт-шамычын пунчалышт гыч лэктын шогышо вашталтыш-шамыч, Конституцийын 26, 28 да 29 статьйажэ-шамычым касатлат.

Тэвэ СССР Конституцийын II-шо главасэ статьйалашкыжэ ыштымэ да Вэрховный Совэтлан пэнгыдэмдашыжэ пуалтшэ вашталтыш дэн йэшартыш-шамыч.

Вэс йэшартышым Конституцийын Совэт Социалистичэский рэспублик-шамыч Ушэмын государствэнный власть высший орган-жэ-шамыч нэргэн ойлышо III-шо главан 49 статьйашкыжэ пурташ палэмдалтэш. Конституцийын 49 статьйажэ СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумын компэтэнций вопросшо-шамыч нэргэн ойла.

Вэрховный Совэтлан канашыжэ да пэнгыдэмдашыжэ пуалтшэ 49 статьйашкэ ыштымэ йэшартышын тэкстшым мый лудын пуэм: Вэрховный Совэт Прэзидиум—

„П" СССР обороно интэрэслан альэ общэствэнный порьадкэ дэн государствэнный бэзопасностьым обэспэчитлышашлан посна вэрлаштэ альэ СССР мучко войэнный положэньым увэртара".

СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумлан войэнный положэньым увэртараш правам пумаш СССР обороным, общэствэнный порьадкэ дэн государствэнный бэзопасностьым обэспэчитлымэ интэрэс дэнэ диктоватлалтэш. Тудо капиталистичэский окружэньэ условийыштэ социалистичэский элын бэзопасностьшым гарантироватлымэ шотышто СССР государствэнный властьын высший органжын праважэ да обязанностьшо гыч лэктын шога.

Умбакыжым вашталтыш дэн йэшартыш-шамыч СССР Конституцийын Совэт Социалистичэский рэспублик-шамыч Ушэмын государствэнный управльэньэ органшамыч нэргэн ойлышо V-шэ главан статьйажэ-шамычым касатлат. Нинэ вашталтыш дэн йэшартыш-шамыч СССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэтын да Калык Комиссаршамыч Совэтын приниматлымэ пунчалышт гыч лэктын шогат.

1937 ий 22-шо августышто СССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт дэн Калык Комиссар-шамыч Совэт нэлэ промышлэнность калык комиссариатым шэлмэ нэргэн пунчалым приниматлышт. Нэлэ промышлэнность калык комиссариат состав гыч автотракторно, станкостроитэльнэ, паровоз дэн вагоным ыштышэ завод-шамыч, йал озанлык машиностройэньэ завод-шамыч, котлотурбинэ дэн элэктротэхничэский промышлэнность да машиностроитэльнэ промышлэнностьын моло отраслажэ шамыч ойыралтыныт, кызыт нуным посна общэсойузно машиностройэньэ калык комиссариат ушэн шога.

Машиностройэньэ — тидэ калык озанлыкым рэконструкцылашлан с р а в о ч. Партий дэн правитэльствэ промышлэнностьын тидэ отрасльжым поснак ончат. Машиностройэньэ — промышлэнностьым, чумыр йал озанлыкым да транспортым тэхничэски пэрэвооружитлымын нэгызшэ. Машиностройэньэ калык комиссариатым образоватлымашын кӱлэшлыкшэ промышлэнностьын тидэ эн важнэ отрасльжын путырак кугун кушмашыжэ гыч лэктын шога.

Машиностройэньын продукцийжэ 1936 ийыштэ 20.764 миллион тэнгэаш ыльэ. 1913 ий дэн тангастарымаштэ тидэ 28 пачаш шукырак.

Йал озанлык машиностройэньын продукцийжэ трактор-шамыч дэнэ пырльа 1936 ийыштэ 2.260,8 миллион тэнгэаш ыльэ.

Посна общэсойузно машиностройэньэ калык комиссариатым образоватлымэ нэргэн СССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт дэн Калык Комиссар-шамын Совэтын пунчалышт машиностроитэльнэ промышлэнностьын кушмашыжэ гыч лэктын.

1937 ий 30 дэкабрьыштэ СССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт дэн Калык Комиссар-шамыч Совэт общэсойузно войэннэ-тэнгыз флот калык комиссариатым образоватлымэ нэргэн пунчалым приниматлышт. Обороноспособность шотышто Совэт Ушэм кэч могай кэнэта лийммашланат йамдэ. Пашазэ-Крэсаньык Йошкар Армий оборонын кызытсэ жапысэ чыла срэдстважэ дэнат оснаститлымэ.

СССР-ын войэннэ-тэнгыз вийжым пэнгыдэмдымэ шотышто обороно наркомат шагал огыл ыштэн. Войэннэ-тэнгыз флотын озанлыкшым усовэршэнствоватлымаш, тудын кушмашыжэ, кумда тэнгыз границан элын обороно пашаштыжэ войэннэ-тэнгыз флотын путырак кугу значэньыжэ войэннэ-тэнгыз вийым обороно калык комиссариат гыч посна войэннэ-тэнгыз флот Наркоматыш ойырэн лукмым трэбоватлышт.

СССР СНК пэлэн йал озанлык продуктым йамдылышэ комитэтым общэсойузно заготовко калык комиссариатыш прэобразоватлымылан кӧра, СССР Конституцийын общэсойузно наркомат-шамычым пэрэчислатлышэ 77-шэ статьйашкэ ыштымэ йэшартыш Вэрховный Совэтлан пэнгыдэмдашыжэ пуалтэш.

1935 ий 1 дэкабрьыштэ ончыл комбайнэр дэн комбайнэрка-шамычын совэщаньыштышт Сталин йолташ тыгай задачым шындэн: лишыл ийлаштэ, кумныл ий гыч, кажнэ ийын киндэ шочыктымашым 7—8 миллиард пудыш шуктымашлан йамдылалташ. Тидэ задачым шуктымашкэ мэ чынжым 1937 ийыштак лишэмын улына.

Йал озанлыкын чыла отрасльжэ кодшо ийыштэ продукцийым сар дэч ончыч кугыжан Россий йал озанлыкын пумыжо дэч кок пачаш шукырак пуэн.

Государствын матэриальнэ рэссурсыжо кушкэш, тидэ продуктым аралашлан тэхничэский базэ кӱгэмэш. Йал озанлыкыштэ паша производительность кушмашлан кӧра йал озанлык заготовкын значэньыжэ кушкэш, тидын дэнэ пырльа общэсойузно заготовко наркомат вуйлатымэ почэш утларак куатлэ заготовитэльнэ аппаратым ыштымаш кӱлэшан лийын.

У комиссариат-шамычым образоватлымылан, 77-шэ статьйашкэ тыгай йэшартышым пурташ ой пуалтэш: общэсойузно наркомат-шамыч дэк машиностройэньэ, войэннэ-тэнгыз флотын да заготовко калык комиссариат-шамычым йэшараш.

СССР Конституцийын 70-шэ статьйажым „Государствэннэ банк Правльэньэ Прэдсэдатэльым" шомак дэнэ йэшараш ой пуалтэш.

Государствэннэ Банк Правльэньэ Прэдсэдатэльым СССР Калык Комиссаршамыч Совэт составыш-пуртымо нэргэн прэдложэньэ ышталтэш.

Пытартышлан эшэ ик замэчаньэ. Внутрэннэ торговльо паша калык комиссариат лӱмым вашталташ, тудым — торговльо паша калык комиссариат манаш прэдложэньэ ышталтэш.

Тидлан кӧра, Конституцийын 78 статьйаштыжэ „Внутрэннэ торговльо" шомакым „торговльо" шомак дэнэ вашталташ ой пуалтэш.

СССР Конституцийын 83 шо статьйажэ „Заготовко Комитэт Уполномочэнный" шомакым пытараш да „Внутрэннэ торговльо" шомакым „торговльо" шомак дэнэ вашталташ ой пуалтэш.

Тэвэ Совэт Социалистичэский Рэспублик-шамыч Ушэм Вэрховный Совэтлан пэнгыдэмдашыжэ пуалтшэ СССР Конституцийын йужо статьйашкыжэ йэшартыш дэн вашталтыш-шамыч. **(Сово кырымаш).**

Пионьэр отрьад шамычын Всэсойузный стрэлковый сорэвнованьэ лийэш

Йошкар Армийлан 20 ий тэммэ лӱмэш СССР Цэнтральный Осоавиахим Совэт ВЛКСМ ЦК-а да Наркомпрос дэнэ пырльа пионьэр отрьад шамычын Всэсойузный заочный стрэлковый сорэвнованьым организоватла. Сорэвнованьын цэльжэ: СССР калык стрэлковый спартакиадыштэ участвоватлышлан пионьэр дэн школьник-шамыч кокла гыч сай командым ойраш.

Сорэвнованьэ 1938 ий 1 фэвраль гыч 18 фэвраль мартэ эртаралтэш. Сай стрэлковый командэ дэн сайын лӱйшӧ-шамычлан 5 командэ приз, рвэзэ дэн ӱдыр-шамычлан 5 приз гыч ышталтэш.

МАССР Цэнтральнэ Осоавиахим совэт ВЛКСМ Обком да Калык туныктымэ паша отдэл дэнэ пырльа сай командэ дэн стрэлок-шамычлан призым ышта.

С. Иванов.

„СССР кубок" вэрч

22 йанварыштэ Йошкар-Оласэ „Мэдик" стадионын катокэштыжэ Йошкар-Ола „Динамо" дэн Казань „Динамо" хоккэйнэ командэ-шамыч „СССР кубок" розыгрышыштэ участвоватлышт.

Йӱштӧ гынат, стадионын трибунжо калык дэнэ тэмын. Йошкар-Оласэ тэмэршамыч „СССР кубокышто" участвоватлышэ Йошкар-Ола дэн Казань „Динамо" командэ-шамычын вашлиймыштым ончаш толыныт.

Пэрвой тайм 2:2 счот дэнэ пыта. Кокымшо таймыштэ матч вэрч кучэдалмаш утларак талышна. Модыш спорно—3:3 счот дэнэ пыта, садлан модыш адак 30 минутлан шуйалтэш. Тидэ жапыштэ Казань командэ Йошкар-Ола командын капкашкыжэ 3 мачтым пурта. Модыш 6:4 счот дэнэ пытаралтэш.

Казань „Динамо" хоккэйнэ командэ. (Фото Овэчкинын.

Отв. рэдактор—Г. М. ЭРСКИЙ.

Упол. Марлита А-44. Тираж 3000 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шо типогр. ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган. Савыктышэ „М.К"